

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 " — "
Negyed évre	1 " 50 "
Egyes szám ára	6 kr.
Külföldre egy évre	8 frt. — kr.

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közigazgatási, társadalmi és szépirodalmi hirlap,
a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábos 1 garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr. s minden egyszeri közlés
után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyilttér” rovatban
közleendő cikkek soronként
10 kr. díjért közöltnének.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ-HIVATAL:

Kézdi-Vásárhelyt:

Csik-Szeredában:

Székely-Udvarhelyt:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

T. Nagy Imre szerkesztő lakásán.

Dr. Kádbéó Ferencz szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények, valamint előfizetési pénzek, hirdetmények, nyiltterek stb. mindhárom szerkesztőségben és kiadóhivatalban elfogadhatók.

Felhívás előfizetésre

a „Székelyföld” 1883. évi (második) folyamára.

A „Székelyföld” című közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként jelenlegi nagyságában 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 frt. — kr.
Negyed évre	1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre	8 frt. — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalba és pedig K.-Vásárhelyt a nyomdába, vagy Csik-Szeredába T. Nagy Imre, Székely-Udvarhelyre Dr. Kádbéó Ferencz szerkesztőkhöz küldendő, idekről legcélszerűbben posta-utalvánnyal.

A „Székelyföld” kiadó hivatala.

A görög és a latin.

(t—sz.) Már hiszen engedjen meg a mélyen tisztelt közoktatásügyi miniszter ur és engedjenek meg mind azok, kik a latin és görög nyelvek mellett, mint nélkülözhetlen tantárgyak mellett törnek pálcát, de állításuk az én nézetem szerint nem áll, s habár az én nézetem nem valami sokat nyom is a latban, nem egyedül valom, nagyon sokan vallják azt nemcsak Magyar-

országban, hanem minden részében a világnak; de mint minden reform, tehát a közoktatás azon reformja is, hogy a görög és latin nyelvek csak mint nem köteles tantárgyak taníttassanak ezen túl, igen sok ellenzőre talál, a mint hogy igen sok ellenzőre talált mindig és minden reform, sőt nem egy reformnak voltak mártírjai s nem egy reform lett kiátkozva, kigunyolva. Hát ha ezzel a reformmal is így vagyunk, abban nincsen semmi különös, de hogy ez a reform is diadalmaskodni fog, az megint olyan bizonyos, mint kétszer kettő négy. Hanem igen is, a mint egyszer már kifejezni szerencsém volt, a latin és görög nyelvek oktatását nem mint nélkülözhetlen szükségességet, hanem mint reánk kényszerített tantárgyakat, elfogadom; reánk kényszerítettnek mondom pedig azért, mert Magyarország nem áll még az európai oktatás tekintélyének azon fokán, hogy ily fontos tárgyban mint kezdeményező léphetne fel, hanem a művelt világhoz kell magát alkalmaznia; elfogadom tehát mint reánk kényszerített tantárgyat, de semmi szín alatt és semmi áron úgy, a mint az most gyakorlatban van, hogy t. i. a főtantárgyat képezze s úgy szólván az élet számára sokkal szükségesebb tantárgyak rovására a legelső helyen ápoltság.

Mert nem elfogadható ám az az

állítás, hogy ha a görög és latin nyelvet minden intelligens pályára szükségesnek nem tartjuk, hát épen úgy el lehet mondani a természettanról, hogy az ügyvédnek, és a történelemről, hogy a mérnöknek nem szükséges. Az sophisma; sophisma pedig azért, mert természettannak, mértannak és történelemnek minden pillanatban hasznát veheti minden ember, mert ezek a gyakorlati élet terén mindenkire nézve szükséges tudományok, és nem képzelhető művelt ember, ki ezen tudományokban némi jártassággal ne bírna, holott igen sok tanult, plane tudományos embert ismerek, ki a német, francia vagy angol nyelvek tudása mellett sem a görögnek, sem a latinak nem érezte hiányát. Nincs már olyan tudománya a világnak, melyet ezeken a nyelveken elsajátítani ne lehetne, holott nincs olyan tudomány a világon, melyet ezen nyelveken a mai kor igényeihez képest elsajátítani lehetne. Hát hogy ezek a nyelvek arra valók volnának, hogy azokat kivétel nélkül rá erőltessük a gymnasiumi tanulóra, sőt nemcsak, hanem mint főtantárgyakat tekintsük, az a legnagyobb tévedések egyike, még ha az ész gyakorlásának s gondolkodás fejlesztésének motívumait tekintjük is, mert lehet azt az ésszt és gondolkodást fejleszteni másképen is, és nevetéses lenne azt állítani, hogy

egy végzett gymnasista tisztább és helyesebb gondolkodású lesz, mint egy végzett realista.

Hanem igen is, a ki tudós akar lenni, az tanulja meg, ha majd a tudósra impulsust érez magában, a mint hogy akkor is tanulta azt meg minden tudós. És ha már egyszer ott vagyunk, hogy ezen nyelveket kötelezett tantárgyakul kell elfogadnunk, legalább ne szoríttassuk ki általuk azon szükséges tantárgyakat, melyek tanulásának már az is hasznát veheti, ki a negyedik, ötödik vagy hatodik osztályból kilép, míg hogy az ilyen a latin vagy görög nyelvnek hasznát vegye, százezer eset közül alig egy néhány fordulhat elő.

Nagyon örvendetes lenne tehát, ha ezen tárgynál képviselőink oda sorakoznának, hogy: igen is, ám legyen e két nyelv kötelezett tantárgy, ámde mondassék ki, hogy nem főtantárgy, hanem legfeljebb is olyan, mint a többi. Ezen elvnek kimondása minden apának szívének fekdühetik, ki most gyermekét ezen alig-alig szükséges tanulmánnyal, más tanulmányok rovására, kizoztatni látja.

S z e m l e.

Országgyűlés. A képviselőház ápril 2-án kezdte meg a középiskolai törvényjavaslat részletes tárgyalását. A vitának irányát Trefort miniszter adott, a középiskolai dualismus (a gym-

ennyit hebeghetett: „Még a halál sem akar segítségemre lenni!”

Erre elfeledett mindent. Két hónapi kórházi gyógyítása után fogdába vitetett; itt várt azon időre, midőn magaviseletéről számot adandó, a törvényszék elé idéztetik.

Nemsokára a vádlottak padján találjuk a mindenki által szeretett gyöngéd menyasszonyt s a magát feláldozó édes anyát.

A szegény nő oly megindító igaz hangon fejezte ki mély bánatát s oly szívig hatók valának feleletei, hogy a bírák egyhangulag fölmenték őt. És hogy a fájdalom leánya visszatérő keserves magányának elhagyatottságában legalább annyival bírjon, mennyivel legelső szükségleteit fedezhesse: a törvény nemes szívé emberek egymás között azonnal igen szép összeget gyűjtöttek számára, melyet az elnök e szavakkal nyújtott át neki:

— És most, Morin asszonyság, legyen erős és ne essék többé kétségbe.

— Oh, elnök ur! Ugy hiszem, az nem fog ezután velem történni. Ah, engedje ön, hadd mondjam el, mi ad nekem erőt és bátorságot a lelki tusák leküzdésére.

Marceline így kezdé:

— Mikor azon bűnös örültség pillanatában feláldoztam gyermekemet, — itt szavait elfojtá a zokogás — még nem tudtam, hogy az Isten azért küldé szent fiát a földre, hogy a szenvedőket megvigasztalja s a bűnösöket megmentse. Ezt a körölkében és

A „Székelyföld” tárczája.

A holló és a bagoly.

— Nicolai. —

„Rejtett odud mikor hagyandod ott, Mikor fogod hallatni hangodot, Természet mostohája, gyászmadár? — Bagolyhoz a holló beszélt ekép — Nem is tudom, Minerva mit talál Ez undokon, hogy megnyeré kegyét?”

„Te kényszerítsz megmondanom neked Két jó tulajdonom, — felelt bagoly — Melyek miatt Minerva úgy szeret S a mik tebened nem tündöklének: Tudok sötétben látni, s hallgatok.”

Ha meg is huzza magát szerényen, Nincs azért feledve minden érdem.

Bálinth Gyula.

A mare-i mosónő.

(Francziából.)

Balás Antal.

(Vége.)

Mire való ez igaz és megrázó történettel tovább foglalkozni? Mondja ki a törvényszék azt, hogy a nő megsemmisült az anya előtt . . . Leon utolsó szava ez volt: „Csak a kedves gyermekeim!” A nő kétségbe esett miattuk, az anya élni akart

életük. De a nyomor, a sok nélkülözés, a sok szenvedés a szegény anyát ifjusága daczára egészen megtörte. Az 1873-ki tavasz kezdetén Marceline-t a még életben maradt egyetlen gyermekével együtt egy nyomoru padlás-szobában találtuk. A szegény kicsike élelemkereső anyja mellett meztelen lábbal járkált, lába csúcsa feltört és eldagadozott, s ily keserves helyzetben sirt és kenyerért esedett. Az anya most elindult, felszedni azon kevés pénzét, melyet jobb időkben jó ismerőseinek kiadott. Magához vette régi adósának 140 frankról szóló elismervényét. Csakhamar rátalált szállására; de ott azt mondta az anyós neki: „A ki kegyednek adósa, az elvérzett a csatában, menyem pedig rég eltávozott Párisból. Ő nekem nem szóltott semmit az adósságról.”

Marceline reményének utolsó szikrája is ellobbant; azt hitte, hogy az Isten őt már egészen elhagyta.

Szegény gyermeke szüntelenül sirt, mert éhezett, fázott és bágyadt volt.

Egy gondolat villant meg agyában. Elszaladt a közsénáruhoz, kinél még hittele volt. Rögtön visszatért egy pár fonttal. Aztán térdeire vette ártatlan angyalát, elhalmozta csókjaival, cizírogatta és rendezte leomló hajfürtjeit, s közben-közben oly édesen susogott neki egy szebb világról!

— Aludj, kedves Lucziám; nemsokára megcsünnök szenvedéseid! Mikor fölébredsz, nem éhezelsz, nem fázol többé . . . Oh csak aludj, édes angyalom!

A jó gyermek az édes anyja ringató térdein lassanként elszenderedett. Marceline forró esőket nyomott kis angyala szép homlokára, aztán gyöngéden befektette a megmaradt rozszant ágyba . . . És úgy elnézte, úgy elmerengett felette!

Leon, lelkem Leonom! Én megtettem mindazt, mit csak megtehettem. Kiket szerettem, mind elhaltak. Az ég megvonta tőlem irlalmát. Oh, ne itélj el Leon, Leon!

Erre elővett egy edényt, megrakta jól köszénnel és meggyújtotta. Aztán gyermeke mellé fektült, arcát annak arcához téve, forrón magához ölelte s behunyta szemét, hogy soha többé fel ne nyíljanak. Alig telt el egy óra, érezte, hogy még él s hallá a szakadozó halálhörgést is . . . Kimondhatatlan kínos érzés lepte meg, mely átesapott az örvöngésbe. Csak egyet tudott tisztán, s ez: hogy nem bírja tovább a szenvedést!

Különös óvatossággal rögtön kezügybe vette a halált hozó szenes edényt, friss darabokat rakott bele, aztán még szorosabban magához ölelte a már mozdulatlan kisedet, várta önmaga halálát.

Midőn 36 óráig maradt volna mozdulatlanul jéghideg vált gyermeke mellett, egyszerre egy iszonyu erőszakos ütés, mely alatt szilakra tört az ajtó, felébreszté halálos szenderéből. A betörlülő üde lég miatt Marceline egy pillanatra magához tért,

és reáliskola külön fenntartása) mellett emelve szót. Hermann Ottó az egységes középiskola céljából az 1. §-hoz módosítványt adott be. Sokat beszélt a gymnasiumi, oktatás mostani hiányairól. Az egységes középiskolában (reálgymn.) Hermann szerint tanítani kellene a latint, a görögöt nem. Utána Mészáros Nándor és Jónás Ödön a javaslat mellett, Hegedűs L. Gündöcs B. a javaslat ellen szóltak, mire Szathmari előadó felszólalása után a módosítványok elejtésével az 1. §. elfogadtatott. — A 2. §. Zsilinszky egy irányi módosításával fogadtatott el. — A 3. §. nál Gündöcs a görög nyelvet a rendkívüli tárgyak közé akarja sorolni, Gál József a nem magyar tannyelvű intézeteknél az illető intézet tannyelvét és irodalmát is felvétetni indítványozza. Thaly K. a magyar irodalom és a magyar történet tanítására hívja fel a miniszter figyelmét, mire a miniszter megnyugtató választ adott. Móricz Pál a görög nyelvtant a rendkívüli tárgyak közé sorozná, míg Csiky Kálmán igen tüzetesen érvelt a görög nyelv tanításának szükségére és fontosságára mellett. — A következő napokon, a 3. és 4. ént tartott gyűlésekben a 3., 4., 5., 6., 7. §. az eredeti szöveg szerint elfogadtattak. — A javaslat részletes tárgyalása előreláthatólag 6-8 nap alatt be fog végezteni s így valószínűleg a javaslat teljes diadalával nem sokára szabályozva leendő középiskolai oktatásunk rég vajdó ügye.

A képviselőházban április 4-én tartott gyűlésben osztott szét a zárszámadási bizottság jelentése az 1881. évi zárszámadás megvizsgálásáról. A bizottság a következő határozati javaslatot terjesztte elfogadás végett a képviselőház elé:

1.) Az 1881. évi állami zárszámadás, mely az 1881. évi háztartás eredményeül a következő végösszegeket tünteti elő: előirányzott kiadás 297.150.867 frt 45¹/₂ kr., előirányzott hiány 39.957.788 frt 74¹/₂ kr., előírt kiadás 368.621.614 frt 94¹/₂ kr., előírt bevétel 297.995.266 frt 49¹/₂ kr., **jövedelmi hiány 70.626.348 frt 43¹/₂ kr.** — ezennel jóvá hagyatik és a miniszteriumnak a törvény szerinti felmentés megadatik.

2.) Utasítatik a földművelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter, hogy az állami erdők állományáról, állapotáról és az állami erdőgazdálkodás eredményeiről évenként részletes kimutatást, illetve jelentést terjeszzen a képviselőház elé.

Közlekedésügyi államtitkárrá Baross Gábor képviselő fog kinevezetni. A lapok egészen bevégzett dolognak tekintik ezt. Fialtal, nagyon munkás erő, a ki különben a közlekedésügyi terén vajmi kevés gyakorlattal bírhat. Így mondogatják lapjaink.

A külföldön nevezetesebb esemény alig történt.

Bécsi kormánykörök részéről határozott megczáfoltatásban részesül az a hír, mintha Ausztria-Magyarország és Olaszország között, egy Franciaországgal foly-

fogházban tanultam meg. Ott megértették velem, mi üdvöst hozott ránk Jézus keresztségű áldozata. De midőn én erre azt feleltem, hogy az én vétkem sokkal nagyobb, sokkal iszonyatosabb, hogysen valaha könnyeimmel s bánatommal lemoshatnám, kétkedésemet a vigasz e szavai egészen eloszlatták: „Az igazi bánat gyermekének bűneit elföldi az Üdvözítő vére hullása s lelkét minden szennytől tisztára mossa s mint ilyen, az igazságos Isten egykor a mennyország örömeinek részesevé teszi.“ És most, hálá Üdvözítőm kegyének! érzem, hogy nekem nagy szükségem van a hitre, és valóban hiszek is e sz. erős hitemből soha senki meg nem foszthat.

A megilletődésnek bizonyos neme futott végig a hallgatóságon, s határozottan meggyőződött arról, hogy Marceline nek annyi megtörődéssel s oly elérzékenységgel előadott vallomása az igazi bűnbánó léleknek tiszta vallomása volt.

— Szegény asszony! — szolt egyike a bírónak — kegyed még most exaltált állapotban van.

— Oh nem, uram! — válaszolá édesdeden Marceline — kit az örület tart fogva, az nem sokat gondol sem Istennel, sem emberrel, sem önéletével.

— Hitem erős. Ez erős hitemben élek itt alant, később — szola egész halkan — ott fenn az égben, hol vannak már legkedvesebbeim, legdrágább kincseim.

tatandó háborura nézve, véd- és dacszövetség léteznék. A kormány tagadja azt is, hogy Ausztria-Magyarország és Németország között formaszertint szerződés léteznék. A három nevezett hatalom kizárólag csak a béke fenntartását tekintik közös feladatának.

Az angol kormányelnök Gladstone lemondása, miután betegsége miatt tulterhelve van teendőivel, nem sokára bizonyossá válik.

A montenegrói és albán határszéliek újból elégedetlenkedni kezdtek; a montenegrói fejedelem azonban erőlyes intézkedéseket tett azok megakadályozására.

Mezőgazdaságunk fejlődése.

Megszoktuk már, hogy ha társadalmi s állami életünkben valami hiány jelentkezik, a mulasztásokért a multat okozzuk. S ha némely dologban ezt rossz megszokásból tévesen is tesszük, de bizony igen sokszor a multak szemébe vetett panaszkodás jogos és van némi alapja. Ez utóbbi állításunk igazolására legyen elég egyszerűen nemzetünknek csak azon közelmúltjára hivatkozni, melynek szomorú viszonyai nemzeti s társadalmi életünk minden tevékenységét megbénították. S valamint mindig voltak minden téren egyes túlvérme, vagy a fitogtatott hazafiság olesó pipafüstje mellett buzgólkodó vezéreink, kik a fejlődésnek inkább kárára, mint hasznára voltak, úgy voltak s vannak ma is önzetlen, igaz, nagy honfiak, kikben erős akarat, szilárd erély, kitartás, ész, lángoló honszeretet egye-sülvén, nem dugták össze kezeiket, hanem a nemzet jólétére irányuló tevékenységüknek módot kerestek s találtak is mezőgazdaságunk terén. Voltak s vannak ma is, kik nem mondtak le a reményről, hogy nemzeti életünk szomorú viszonyai megváltoznak; kik tudják, hogy „él még a magyarok Istene“, s önzetlen honfiai lelkesedéssel fogtak a gazdaság fejlesztéséhez.

A kik azelőtt mint nagy politikuskok tündek fel nemzetünk egén, szabadságharcunk lezajlása után az eke szarva mellé álltak, gyümölcsfákat termeltek, szemzettek, ojtottak, nemesítettek. Tanulmányozták és gyakorolták a fatenyésztést, hogy azt példájuk által másokkal is megkedveltessék.

Jeleseink, kik részint leszorítottak a politika teréről, részint önként visszavonultak, csakhamar belátták, hogy a gazdasági tevékenység és munkásság az egyedüli tér, a melyen szabadon és a nemzet életére kimondhatlan jótékonyssággal működhetnek.

Nemzeti gyászunk éveiben, midőn már a politika nézetek is tisztultak, midőn az idők terhei egyaránt neheztedek a különféle politikai elvek vallóira: konzervatívek és liberálisok kezét fogva iparkodtak a rájuk súlyosodó közterheket elviselhetővé tenni s így a mezőgazdaság terén számukra fennhagyott — talán egyedüli — szabadságot tehetségük szerint gazdasági tevékenységükben érvényesítették.

A gyors haladás eszközeinek hiánya, a nemzetre nehezült közterhek és naponta felszínre kerülő szükségletek érzete megteremtette a gazdasági egyesületek eszméjét, mely egyfelől megnyugtatta a nemzet sorsán enyhíteni vágyó honfikebleket, másfelől lassu fejlődésében felszínre hozta a mezőgazdaság ezer meg ezer águ kérdéseit és meggyőzte mind a nemzetet, mind a mezőgazdaság fejlesztésének előharcosait a teendők óriási sokaságáról.

Az egyesülési eszme ápolásával és fejlesztésével napról napra érezhetőkké lettek az eddigi rossz és helytelen gazdálkodás fanyar gyümölcsei. Fájdalmasan tapasztaltattak azon roppant károk, melyek eddig nemzeti életünk fejlődését az elhanyagolt és nélkülözött lecsapolások és csatornázások, a földárok állandósága, a könnyelműség, a földöntözéssel való nem törődés, az ok-szerű, takarékos gazdálkodás tudományának nem ismerése, a rendelkezésre álló erők fel nem használása miatt bénították, sőt azt évtizedekre — hogy ne mondjuk századokra — visszavetették.

Ennek tudatában az egyesülési szellem mindig nagyobb és nagyobb tért kezdett

hódítani magának. A létre jött gazdasági egyesületek, melyek csupán az öntevékenységre s társadalmi működésre valának utalva és alapítva, meg is tették mindent, amit csak tehettek.

Valóban tevékenységük aránylag nagy eredményt is szült, mert az egyletek nemes irányu törekvése elhatott minden irányban; fajunk főbb s csaknem egyedüli életfenn-tartási eszköze iránt a közérdeklődést felébresztette, sőt azokat, kik a drága hon iránt forróbb szeretettől lángoltak s a haza földjének művelése iránt keblükben nagyobb vágyat éreztek, élénkebb munkakörbe vontak.

(Folytatása következik.)

Felvidéki.

66.—1883.

gazdas. egyes.

Titkári jelentés

a csikmegyei gazdasági egyesületnek 1882-ik évi működéséről.

(Felolvastatott az egyesületnek 1883. évi márcz. 27-én tartott közgyűlésén.)

(Folytatás.)

5. Földművelési miniszter ur önméltósága egy alageső-sajtót ajándékozott egyesületünknek. Sajnos azonban, hogy idáig hasznát nem vehettük, mert cserép-és téglá-iparosaink több rendbeli és tartós kísérletek után sem jöhettek rá az alageső könnyű készítésének módjára s így nem képesek megfelelő árban az alagesővek előállítására vállalkozni. Ajándékozott továbbá földművelési miniszter ur önmaga egyesületünknek egy járgányos kender-törő gépet.

Beszerezett egyesületünk egy sorvető-gépet, mely azonban a gyáros késedelme miatt csak késő ősön érkezvén meg, idáig kísérletet nem tehetünk vele.

Közrehatott egyesületünk az iránt, hogy megyénk területén a kendertermelés emelése érdekében olasz rendszerű kender-áztatók állíttassanak fel; jelenleg három ily áztató van megyénkben (Csik-Szeredában, Tusnádon és Gyó-Alfaluban), minde-nik a nmg. földművelési miniszterium költségén felállítva.

A méhtenyésztés emelése végett hét egyesületi tag számára egyesületünk Gündöcs-féle gyékény-kaptárokat eszközölt ki ingyen, földművelési miniszter ur önmagáértól.

Az állattenyésztés emelése végett, a megyei községek számára beszerzendő bika-szükséglet érdekében egyesületünk kiküldötte egy tagját a torjai állami bikatelephez. Hogy ezzel több hasznára nem lehettünk községeinknek, az nem egyesületünkön vagy annak közegán, hanem a telep meg nem felelő bikaállományán mult.

Indítványozta és közbejárt egyesületünk az iránt is, hogy megyei törvényhatóságunk által a megyei gazdasági iskola részére egy gőzcséplőgép szereztessék be. A cséplőgép beszerzése mig egyrészt előnyt nyújt gazdáinknak a cséplés körül, másrésztől idegen versenyzőket a megye területéről kiszorítván, nemzetgazdasági előnye is van.

Gyümölcs-termelésünk emelése érdekében sem késétt igazgató választmányunk a körülményekhez képest munkálkodni. Egyik legbuzgóbb tagja (Márton Ferencz) által a megyénkben termelésre ajánlható gyümölcsfajokról tájékoztató jegyzék lett összeállítva, melyet igazgató választmányunk kinyomtatott s egyesületünk tagjainak meg is küldött; ezenkívül 15 darab aranyból álló pályázatot tüztünk azon tanítók részére, kik 1886. október 1-ső napján a kezelésük alá bízott községi faiskolában a legnagyobb eredményt mutatják fel.

Hátra van még megemlékezni kiállításunkról, melyet 1882. év október 8-tól 15-ig itt Csik-Szeredában rendezett egyesületünk. Hízelkedés nélkül magunk magunknak be kell valljuk, hogy e kiállításunkkal egyesületünk oly élénk érdeklődést keltett gazdaközönségünkben, mely eredményeiben messze kihat, példaadó, és a jövőre nézve a legkedvezőbb kilátásokat ígéri. Igazolja ez állítást a jelentkezett

kiállítók nagy száma, a kiállított tárgyak sokasága mellett azoknak bemutatott értéke és ver-enyképessége, továbbá a látogató közönség páratlan érdeklődése.

Magunk is — kik egyelőre bizonyos aggodalommal néztünk ezen első kísérletünk sikere elé — a legnagyobb örömmel és meglepéssel töltött el a közreható, váratlan eredmény látásán.

Kiállításunk öt termet foglalt el. Ezen kívül a gazdasági gépek és eszközök a szabadban voltak elhelyezve.

Jelentkezett a kiállításra összesen 791 kiállító, még pedig ezekből:

a) állatkiállító volt	90,
b) gabnanemű terménykiállító	204,
c) konyhakerti terménykiállító	188,
d) gyümölcskiállító	56,
e) házi-iparkiállító	203,
f) kézműiparkiállító	39,
g) gép és gazdas. eszköz kiállító	11,

Összesen 791.

Kiállítottakott:

1) 1—4 éves bika	23 drb,
2) borjas tehén	16 drb,
3) 1—3 éves üsző	17 drb,
4) tejelő fehér tehén	1 drb,
5) tejelő bivaly	4 drb,
6) 3—4 éves tulok	8 drb,
7) 2 éves tinó	4 drb,
8) 1—3 éves méncsikó	5 drb,
9) csikós kanca	13 drb,
10) 1—3 éves kanczacsikó	19 drb,
11) tenyészkos	5 drb,
12) anyajuh	4 drb,
13) diszke bárány	7 drb,
14) kan	5 drb,
15) tenyészkoeca	9 drb,
16) 1 éves süldő	18 drb,

Összesen 158 drb állat.

17) gabnanemű termény	14 féle,
18) konyhakerti termény	67 féle,
19) gyümölcsből (102 féle alma, 64 féle körte, 28 féle szilva, 1 féle mogoró)	195 féle,
20) Háziipar-tárgy	907 féle,
21) Kézműipar-tárgy	165 féle,
22) Gép és gazdasági eszköz	86 féle.

A kiállítás 8 egymásután következő napig tartott, mely alatt 7654 látogatója volt.

A gazdas. egyesület tagjai, valamint a kiállítók a kiállítás helyiségeit díj nélkül, mások osztályonként 10 kr belépő díjért látogatták. Volt egy ingyen nap is (október 14-én), mikor a helybeli és vidéki szegényebb sorsu gazdák ingyen jöttek látogatni a kiállítást. Ezen kedvezményt is — dacára a bekövetkezett esős időnek — számosan vették igénybe.

A kiállított tárgyakat IX 5—5 tagból álló bíráló bizottság szakok szerint bírálta meg s működéséről jegyzőkönyvek vétetvén fel, azok értelmében igazgató választmányunk osztotta ki a megítélt díjakat és okleveleket. A díjat nyertek egyuttal oklevelet is kaptak.

Jutalmakul kiadtunk:

a) 62 drb cs. és kir. aranyat,
b) 79 drb 1 frtos ezüst tallért,
c) 5 drb magyar aranyat,
d) 294 drb dicsérő oklevelet.

Itt nem hagyhatom megemlékezés nélkül, hogy megyei főispánunk méltóságos Mikó Bálint ur kiállításunk céljára jutalmul 8 drb m. aranyat volt szives aján-dékozni.

Ifju egyesületünk szerény anyagi helyzete nem engedte, hogy több és nagyobb jutalmakat osztassunk ki. A kiosztottakkal azonban arra törekedtünk, hogy abból minél több egyén részesüljön, hogy így jövőre annál nagyobb érdeklődést kelthes-sünk és hívjunk fel.

(Vége köv.)

Háromszékmegye közigazgatási bizottsági ülése.

Háromszékmegye közigazgatási bizottsága kedden folyó hó 3-án tartotta rendes havi üléstét Pótsa József főispán elnöklété alatt.

Br. Apor Gábor főjegyző, alispáni helyettes jelentése szerint igtató jegyzőkönyvre érkezett 941 darab ügyirat. Egy éves utlevél felterjesztett a belügyminiszteriumhoz 1423 darab, onnan leérkezett s kiadatott 863 drb; 15 napos utlevél kiadatott 305 drb. Tüzeset előfordult 5.

A Románia területén dühöngő marha-

vész ellen elrendelt határozat még mindig érvényben van. A miniszterium által kiküldött állatorvos Reich Albert március 2-án távirati rendelettel visszahívatott. A megye határszélét ezentul katonaság fogja őrizni, ha a szükséges órházakat a községek saját költségükön felépítik. A tárgyalások a községekkel megindítottak s azon el fogadtatott el, hogy minden község a maga határán köteles az órházakat felállítani; be rendezésükről a kormány fog gondoskodni.

Inségkölcönt a főispán ur közbenjárására a következő községek nyertek: Lisznyó 1800 frtot, Szacsva 800 frtot, Mátisfalva 800 frtot s Martonos 800 frtot.

Babarczy Ferencz kir. adófelügyelő jelenti, hogy március hóban egyenes adóban befolyt 20,212 frt 42 kr, vagyis 130 frt 48 krral több, mint a múlt évi márciusban; hadmentességi díjban befolyt 3540 frt 20 kr, vagyis 302 frt 74 krral kevesebb a múlt évi márciusi bevételnél. Az adóki- vetési munkálatok március 19-én megkezdődtek s e hó 16-án fognak bevégeződni. Házadomentság és adófizetési halasztás nem engedélyeztetett.

Séra Tamás árvaszéki elnök jelen- ti, hogy február végén az árvák létszáma volt 8980, ehhez jött márciusban 34, össze- sen 9014. Ebből gyámság alól felszabadult nagykorúság által 18, férjhez ment 5, meg- halt 6, az árvák létszáma tehát március végén 8985. Gondnokság alatt volt február végén 224, márciusi növekedés 6, összesen 230. Gondnokság alól márciusban nem sza- badult fel senki.

A gyámpénztárnak február végén készpénze volt 3574 frt 24 kr., ehhez már- ciusban bevétel az egyes árvák részére érkezett pénzekből 4928 frt 60 kr., kamatok- ból 847 frt 46 kr., visszafizetett tőkéből 460 frt, összesen 9810 frt 80 kr. Ebből ki- kölcsönözött 5800 frt, egyes árváknak kiadott 3506 frt, 52 kr. Összesen 9306 frt 32 kr. Készpénz ájtott április hóra 504 frt 28 krajczár.

Komáromy Andor tanfelügyelő jelenti, hogy március hóban a bodolai is- kola typhus miatt szünetelt. Ugyanott egy nagyon derék fiatal tanító, Serester Tamás esett a járványnak áldozatul.

Közközlésügyi miniszter egy orszá- gos tanítói törzskönyv létesítése céljából egyelőre az állami pénztárból fizetést huzó tanítókra vonatkozó minősítvényi tábláza- tokat küldött, mely kimutatások már össze- állítottak. A szokott statisztikai kimutatá- sok ezentul minden harmadik évben fognak felterjesztetni.

A t. évi aug. 20-án Budapesten tar- tandó tanítói képviselői közgyűlésre néve megtétele az intézkedés, hogy a megyei tanítói testületek válaszzsák meg képviselőiket a gyűlésre, illetőleg a megválasztot- takat jelentsék be.

Az iskoláztatók közül Csia György tett kimerítő jelentést a kovásznai gör. kel. iskoláról. Az iskolába 9 magyar eredetű, nem gör. kel. felekezeti gyermek is jár; ma- gyarul azonban az oláh nemzetiségűek is jól tudnak írni is, olvasni is.

Levelezés.

Csik-Karczfalva, március 31-én.

Tek. Szerkesztő ur!

Engedje meg, hogy becses lapjában a házi-iparról, mint a népnevelés fölívragá- sának egyik fontos eszközéről röviden né- zeteimet elmondjam. *)

Székely népünkben megvan a nemes eszmék iránti fogékonyság, lelkesedés, azt nem tagadhatjuk. Avagy nem erre vall-e a székelyföldi népnevelésnek alig évtized alatti páratlan emelkedése? ... A lelkesé- dés azonban, mely a kedvező nevelésügyi viszonyokat szülte, manapság esőkenő fél- ben van és pedig annál nagyobb mérvben, minél sürűbben kopog be a szegénység szé- kely atyáinkfiaihoz. S hol a nép az anya- giakért való folytonos küzdelemben emésztí föl legnemesebb testi és lelki erőit: ott az eszme elveszíti felemelő hatását. In- nen van az, hogy a népnevelés munkái, dacára mostani rendezettebb tanügyi vi- szonyainknak, a tett áldozatoknak megfe- lelő, a kor kívánalmait kielégítő eredmé- nyeket fölmutatni nem képesek. Mert ugyan hogy is lehetne a nevelés célját csak meg- közelíteni is az iskoláztatásnak a szegén-ység szülte ama régi rendszerével, mely az

állandó hóleesés és elmenés közötti időt számítá tanévül.

A nevelés célját addig meg sem kö- zelíthetjük, míg a székely nép anyagi hely- zetén nem javitunk. A házi iparnak a szé- kelyföldön való meghonosítását tartom én e tekintetben legcélszerűbbnek, a legál- dásthozóbb eszközök egyikének. E végből kezdjük meg az iskolákban a házi ipar- oktatást. Ez sokkal hamarabb megkedvelteti a néppel az iskolát, mint ama sokféle tan- tárgy, melylyel a gyermek lelkét teletöm- jük. Mert ne feledjük, hogy a székely nép- nek, ha nem is dicsegetre méltó, de szük- ségképeni jellemvonása: az utilitarismus. Oly intézményt, melyből semmi hasznót nem huz, sohasem fog kellő méltatás- ban részesíteni. Csak lássa azonban a szé- kely nép, hogy az iskola anyagi helyze- tének emelésén is munkálkodik, örömet elküldi gyermekét iskolába.

Ámde, hogy a házi ipar-oktatást mi néptanítók iskoláinkban megkezdhe- sük, előbb magunknak kell ismereteket szere- zünk. Ezzel kapcsolatosan nem tehetem, hogy föl ne említsen Csikmegye érdemes alispánjának a házi ipar érdekében köze- lebből az egyes községek előjáróihoz in- tézett fölívását. Ebben nyilatkozatot kér, hogy hajlandók-e egy a kosárfonás meg- tanítására kiküldendő vándortanítót a szük- séges szállással, fűtés- és világítással ellát- ni. Valóban üdvös fölívás! Csak hogy nem jobb lett volna-e e fölívásnak köte- lözőleg szólni? ... Másfelől sokkal sze- resesebb gondolatnak tartanám én azt, hogy ha ama költséget, melyet a kikü- lendő vándortanítóra fordítanak, fölhasznál- nánk néhány csikmegyei tanítónak a házi- ipar különféle ágaiban való kiképzésére. *) 4 hónapi szünidő tökéletesen elegendő ar- ra, hogy a mi viszonyainknak megfelelő szitaszövés-, kefekötés-, szalmafonásban stb. tanítóink nehánya kiképeztessek. Ezek az- tán a házi-ipar egyes ágait sokkal ama- rább meghonosíthatnák községeinkben. Vaj- ha az itt kifejtett nézeteim jobbaink tá- mogatásában részesülnének!

S. J.

Hétfalva, 1883. március 30.

Hétfaluban egy hét alatt annyi min- denféle történik, hogy azzal a hét végén ha- sábokat lehetne betölteni. Ez azonban nem is csoda, sőt szinte természetes, mert Hét- falu tarka-barka vegyülékű lakosságának száma két csoportban meghaladja a 23 eze- ret, miből 18 ezer egy tömegben lakik, úgy hogy kapuláb kapulábat s gerezd gerezdet ér; ilyen körülmények közt alig van nap, de nincs hét, melyen valami kimagasló ese- mény ne történék.

Időm nem engedi, hogy hetek esemé- nyét fölölleljem; regisztrálom tehát csak a husvét dolgokat.

Husvét első ünnepén este az ósánczi vámnál Bartha Albert pénzügyőri vigvázó ismeretlen okból föbe lötte magát. Ha finans volt is, ember volt; azért álma le- gyen csendes! „Der Tod hat eine reini- gende Kraft.“

Husvét harmadik napján a brassó- megyei tanítói kar Hosszufaluban az állami felső népiskola rajztermében rendkívüli gyűlést tartott, melynek főbb vonásai ezek:

1. A gyűlést délelőtt 10 órakor Orbán Ferencz elnök eszmegazdag alkalmi beszéd- del megnyitván, egyidejűleg a testület ne- vében Koos Ferencz urat, mint a napokban kinevezett kir. tanácsost, üdvözölte, mit ő nagysága meleg szavakban megköszönvén, válaszában hangsúlyozta, hogy az őt ért kitüntetés részben minden tanerőre kisu- garzik, mert vezér, derék hadsereg nélkül, csatát nem nyerhet. Én is azt mondom: „Viribus unitis!“

2. Raidel Sándor brassói polg. iskolai tanár szakértelemmel irt művet olvasott fel a rajzitanítás elemeiről (alsóbb népiskolák számára), mit a közönség leköttét figyelem- mel hallgatott.

*) Volna valami igaz benne; de jelen kö- rülmények közt ez is többe ér a semminél. Megyei törvényhatóságunk szívesen fordítaná azt az ösz- szegyet — s még annál sokkal többet is — a ta- nítóknak a házi iparban való oktatására, de ebbeli szándékát meg egy tanító sem nyilvánította idáig. Kaitár Istvánon kívül, a ki egyedül e téren szép sikerrel is működik. A kinek kedve volna ilyen iparágakat megtanulni, folyamodhatnék valami se- gélyért törvényhatóságunkhoz s nem hisszük, hogy meg ne hallgattatnék. De a nélkül, — a néma gyer- mekeknek annyuk sem ért szavát. Erőszakkal nem lehet a fejébe verni senkinek az ő javára is szol- gáló segélyt.

Szerk.

Szerk.

3. Orbán Ferencz, a brassói áll. elemi és polg. iskolák igazgatója, 34 szavazattal az országos magyar tanítók gyűlésébe kép- viselőnek megválasztott. Szavazott 43 tag. Jelen volt 9 tanítónő.

4. Kir. tanfelügyelő ur az országos tanítói árvalház javára 100 frtot ajánlott föl; ezt a gyűlés nagy lelkesedéssel fo- gadta.

5. A „Molnár Viktor“ 100 frtos ala- pitványról szóló megerősített alapító levél felolvastatván, az irattárba helyeztetni ren- deltetett.

6. Ama jeles férfi életrajzát találóan irta és hatással olvasta fel Bartha Károly tatrangai tanító. Mindenki a megérdemlett figyelemmel hallgatta végig. E mű a meg- őrzendő művek közé soroztatott.

Végre tanfelügyelő ő nagysága rá- mutatott Básta és Mihály vajda korából ne- hány irtóztató történeti igazságra, jellem- zésűl annak, hogy mi boldogabb korban élünk, mint éltek dédőseink és ükőseink. (Szinte hasonlónak voltam én is 1848. de- cember 9-én szemtanuja Kőpeczen és még sok helyt.)

A tanácskozás, illetve gyűlés délután 1 órakor bezáratván, azt közös ebéd követte a műteremben. (Egy teríték ára egy fél liter borral együtt 70 kr volt.) Az ebéd alatt ősi szokás szerint elmés pohárköszöntések mondatk.

Este a megyei tanító-testület által Csernátfaluban a „Hotel International“ nagy termében az országos tanítói árvalház ja- vára színi előadással és táncoztal egybe- kötött zeneestély rendeztetett, honnan min- denki teljes meglepéssel távozott; be- vétel 121 frt 43 kr, tiszta jövedelem 65 frt.

A tanácskozást egy szomorú esemény előzte meg; e gyűlésnek egy ártatlan lélek esett áldozatul.

Stark Vilmos brassói állami isk. tanító urnak egyetlen fél éves gyermeke (fiú) Bras- sától Hétfaluiig a szülők jelenlétében a ko- csiban meghalt. Hogy mily megrendítő pil- lanat volt ez, midőn megérkezéskor az édes anya élő gyermeke helyett a dajka öléből egy hideg hullát öltet le, azt csak érezni lehet, de leírni nem. Mint hírlik, a gyermek a dajka emlőjén fuladt meg. Okuljanak e szerencsétlenségen azok, kiket Isten gyer- mekekkel áldott meg.

Bitai Baikó Lajos.

Mindenféle.

— A nagyméltóságú m. kir. belügymi- niszter a következő körrendeletet intézte Háromszék megye alispánjához: A köze- lebbi időben Fogarasmegye területéről 16 kiskoru gyermek rablatott meg el fuvarosok által, a csendörök által azonban kinyomoz- tattak, a fuvarosok pedig a bűnvádi el- járás megindítása végett a kir. bíróságnak adattak át. Minthogy valószínű, hogy ha- sonló üzemek ezentul is és különböző he- lyeken meg fognak kísértetni, felhivom nagyságot, miszerint intézkedjék aziránt, hogy az ily üzemek idejekorán megakadá- lyoztassanak s a tettesek a kir. bíróságnak azonnal átadásanak. Budapesten, 1883. márcz. hó 19-én. Tiszta, s. k.

— Folyó hó 28-án gyászosan kimúlt szé- khelyi Majláth György urnak, cs. kir. kamarás, országbíró, a magyar főrendiház elnöke, aranygyapjas vitéz, a szt. István- rend nagykeresztje, valóságos belső titkos tanácsosnak lelkeért ápril hó 10-én délelőtt 9 órakor a helybeli róm. kath. templomban engesztelő szent mise-áldozat fog tartatni, melyen részvételre Háromszék megye közönségét meghivom. Seps-Szentgyörgyön, 1883. március hó 31. Potsa József, Háromszék megye főispánja.

— A fehér tavasz. Háromszék megyé- ben, különösen K.-Vásárhelyt és vidékén, még valóságos tél uralkodik. Pénteken egész éjjel és szombaton majdnem egész nap havazott, annyira, hogy a postai, közleke- désben is késedelem állott be. Áprilisból egy hét már eltelt; földművelőink még nem voltak képesek szántani a föld nedvessége miatt s aggódva gondolnak a jövőre.

— Háromszék megye törvényhatósági bizottsága ápril 10-én d. e. 10 órakor rend- kívüli közgyűlést tart. A gyűlés tárgyait képezik: I. Alispáni és árvaszéki jelentés. II. Kormányi leiratok. III. Megyei átiratok. IV. Megyei ügyek: 11078. sz. A múlt év decz. 28-án tartott rendkívüli köz- gyűléshez tett alispáni jelentés. 11079. sz. A múlt év decz. 28-án tartott rendkívüli közgyűléshez tett árvaszéki jelentés. 576. sz. A megyei közigazgatási bizottság múlt 1882. év II-ik feléről az 1876. évi VI. t. cz. 64. §-a értelmében szerkesztett jelentés. 1519. sz. Az igazoló választmány jelentése a

megejtett választásokról. 2095. sz. Kőpecz község kérése, hogy a megyei bizottsági választásokra megállapított csoportból ki- vétessék. 7251. sz. Az 1871. évi XVIII. t. cz. 67. §. értelmében alkotandó szabály- rendelet a községi és körjegyzők s azok ár- vái és özvegyei nyugdíjazása iránt. V. Községi ügyek: 2243. Kézdí-Vásárhely vá- ros szabályrendelete. 2242. Kézdí-Vásárhely városnak a bor- és husfogyasztási adó ügyé- ben szerkesztett szabályrendelete. 1855. Bőlon község kérése perelhetési engedé- lyért. 2460. Dálnok község kérése perelhe- tési engedélyért. 2208. Gidófalva község kérése, hogy a Bodza-tóke 1883. évi kama- tait tüztöltő szerek bevásárlására fordít- hassa. 537. Imecsfalva község határozata, hogy az 1883. évre történt korcsamahaszon- bérbe-adás megsemmisíttessék. 418. Papol- czi Kis György folyamodása a községi bíró fizetésének felemelése ellen. 2696. A dálnoki kisdédóvoda alapszabályai. 2455. Dálnok község korcsmárlási ügye. 2390. Marton- falva község kérése perelhetési engedélyért. 1028. Hilb község korcsmárlási ügye. 2453. Bikfalva község kérése Szacsva községtől árverezésem vett kaszáló átruházása tárgyá- ban. 554. sz. Magyarosi Ferencz folyamo- dása a martonosi körjegyző fizetésének ki- adása tárgyában. VI. Községi számadások és költségeloirányzatok. Kelt Seps-Szent- györgyön, 1883. március 28-án. Az alispán helyett: Br. Apor Gábor, főjegyző.

— Kovásznai Fekete Alajos² keres- kedőnek a piaczson levő boltját f. hó 5-ére viradólag kirabolták s mintegy 600 frt pénzt, egy ezüst órát, egy arany láncot és több darab régi értékes pénzét elvittek. A betö- rés igen furfangos módon lett keresztül vive. A tolvajok a szomszéd ház fedeléről mentek a Fekete Alajos házára, a fedélzet- ről egy darab helyen leverték a cserepet, a léczeket elvagták s a nyíláson behatoltak a padlásra, honnan egy csapóajtón a boltba jutottak. A pénzt és értéktárgyakat ma- gukhoz vón, egy petroleumos hordó mel- lé egy égő lámpát helyeztek oly formán, hogy közvetlen a lámpacső mellett egy száraz deszka lett felállítva. A jó madarak czélja az volt, hogy a száraz deszka a lám- pa melegítő lángot kapva, felgyujtsa a petroleumos hordót s az épület leégésével a nyomozatnak elejét vegyék; azonban szerencsére a lámpa hamarabb kialudt, mi- előtt a deszka lángot kaphatott volna. A nyomozat megindított s egy gyanús egyén elfogatott.

— Öngyilkos kecske. H.-Lövétről írja levelezőnk, hogy Török Bóniám odaváló la- kónak egyetlen fejős marhája: egy kecskéje volt s ezt is egy szép reggelen az istálló- ban felakasztva találta. A kecske öngyl- kos lett. A szomorú katasztrófa úgy tör- tént, hogy a hiuban széna levén, a hiu gyé- ren fedett padlásáról — a kecske felállva a jászolra — szedegette a szénát s így egy végzetes pillanatban szarvánál fogva fenn- akadt a padlás közt. A gazda soká csodál- kozott rajta, hogy a jámbor állatnak mi buja lehetett, hogy e végzetes lépésre ha- tározta el magát, míg valaki felvilágosította az esetről.

— Nyilvános köszönet. Családunk ne- vében indítatva érzem magamat, hogy a nyilvánosság előtt is megköszönjem váro- sunk polgárainak, úgy szintén a honvéd tisztikarnak azon szíves részvétet, melyet testvérőcsém Szöcs Bálint végtisztzes- ségtételénél oly szép számú megjelenésükkel tanusítottak. Fogadják a társulatok elől- járói is hálás köszönetemet, hogy a tár- sulatok zászlóit szívesek voltak kiküldeni. Szöcs József, polgármester.

— Tüzesetek. Mint lapunknak írják, múlt hó 19-én este Csernátfaluban tűz volt. Gödri Mihály épületei égtek, ki 400 frt kárt szenvedett. 31-én Hosszufaluban szintén tűz ütött ki, mely több csúrt elhamvasztott s 920 frt kárt tett.

— Értesítés. A csikmegyei szövézeti tanműhelyben a megyei ösztöndíjas leá- nyokkal az 1883. évi ápril hó 15-én az ál- taluk készített szötemények kiállításával egybekapcsolva tartandó közvizsgának a sorrendje: Délelőtt 1/2 órakor helybeli plebánia templomában szent mise hallga- tása; délelőtt 9 órakor a tanműhelyben elméleti szövést, rajz és számtan kísere- tében; ezt folytatólag 12 óráig a gyakor- lati szövést, 20 szövésszéken bemutatva. Délután 2 órakor: Magyar olvasás, nyel- tan és a legszükségesebb ügyiratok bemu- tatása; délután 3 órakor: A magas- mány által ajándékozott 5 teljeses- relt szövésszéknek a kitérő- közt kiosztása. Az ünne- p, „Hymnus“ és az a- lésevel a „Polgári közre fognak m- alatta a tanműhely szötemények kiál-

tatnak; a kézi iparmunkák, ruha-szabási rajzok közszemlére szintén kitétetnek, mely ünnepélyre a szülők, gyámok érdekeltek és ipar barátai hazafias tisztelettel meghívottnak. Csik-Szereda, 1883. ápr. hó 2-án. A z igazgatóság.

— A kézdívásárhelyi jótékony nőegylet által 1883. márcz. 27-én a bukovinai székely testvérek uti költségei javára tartott estélyen felülfizetni sziveskedtek: Kassay F. Dániel alezredes 1 frt 50 kr., N. N. 1 frt 1 kr.; Balogh Izra, Bartos Károlyné, Dr. Cseh Károly, Sylvester Dénes, Fejér Ilona és Anna, Velnreiter György, Velnreiter Györgyné, Velnreiter János 1—1 frtot; Szűcs József polgármester, Ficzus Mártonné, Kleiser cs. kir. őrnagy, Dr. Hochmann m. kir. honvéd főorvos, Rápolti László 70—70 krt; Pócsa Gizella 50 krt; Bertalan Izsák, Csiszár Mihályné, ifj. Jakab Istvánné 40—40 krt; Székely Ivánné, 2 x x y, Dobál Pepi 30—30 krt; Hincz Károly 27 krt; Spitzer D., Gergely Antal, Sebők József, Bándi István, Erdey Béla 20—20 krt; N. N. 17 krt; Balogh Gyula 15 krt; Cseh Gyula, Beczmann Ferenczné, Hosszu Gyula, Kónya Albert, Fejér Ignác, Vertán Gyula 10—10 krt. Fogadják mindannyian a czél érdekében tett szives áldozatkésztségükért a jótékony nőegylet nevében hálás köszönetünket. K.-Vásárhelyt, 1883. márcz. 31. Velnreiter Györgyné és Fejér Ilona, rendezők.

Gazdaság és kertészet.

Néhány szó a gyümölcsfatenyésztésről.

A múlt év tavaszán a fennirt ezimen volt szerencsém ezen becses lap terén szólni a gyümölcsfatenyésztés kiváló fontosságára és hasznosságáról általánosságban, a gyümölcsfák ojtása- és ültetéséről részletesen. Akkor czélom volt elmondani egyet-mást annak nyesése-, tisztogatása-, betegségei- és ellenségeiről; de az idő előrehaladottsága miatt akkor ezen czél nem volt valósítható s így azon ígérettel váltam meg a t. olvasóktól, hogy majd időszérien szólni fogok az elmaradottakról. Most lehetek szerencsés ígéretemet az alábbiak közlésével beváltani.

3. A gyümölcsfák nyesése- és tisztogatásáról.

Már „A gyümölcsfák ojtásáról“ czim alatt elmondottak végén tárgyaltam az ojtványok nyesésének mikéntjét azon ideig, míg azok kellő magasságu és erősségű törzset nyernek az állandó helyre való kiültetésre, s így annak ismétlésébe most nem bocsátkozom, hanem tárgyam fonalát felvéve, folytatom azt az elejtési pontnál.

Hajdan úgy vélekedtünk, hogy ha egy fiatal fát — úgy, a hogy — kiültettünk s talán egyszer-kétszer megöntöztük, megtettünk mindent, s teljes lelki megelégedéssel eltöltött szoktuk a fácska életét és tenyé-

szetét a természetre bízni, várva az első gyümölcsöt és további termést, mi, ha beköszöntött, volt öröm Izraelben, hogy az érdem méltó jutalmát vehetjük; így ment ez évről évre, a nélkül, hogy gyümölcsfánk ápolása körül többet tettünk volna kiszáradt ágai eltávolításánál. Pedig csak úgy megkívánja és hálálja gyümölcsfánk is a kellő ápolást, mint bármely más gazdasági termény avagy állat, s itt is áll, ha nem is szó szerint, ama böles közmondás: „Ki mint vet, úgy arat.“

A helyes elvek szerint felnevelt és okszerűen kiültetett fiatal fák koronájának képzését a kiültetés után kell folytatnunk és tökéletesítenünk az által, hogy még néhány éven át — eleinte rövidebbre (5—6 szemre), később hosszabbra (8—10 szemre, rügyre) — vágjuk vissza az egy éves vezér- és oldalágakat. Ezen munka végzésénél vigyáznunk kell arra, hogy eléressék a fának kívánt alakja. Evégből a visszavágás alkalmával minden ágának végrügyét vagy a korona belseje felé, vagy ellenkezőleg, előre választjuk ki és hagyjuk meg a szerint, a milyen alaku koronát nyerni akarunk. Továbbá fánkunk már fiatal korában el kell távolítanunk azon, nemcsak felesleges, de a fára nézve ártalmas galyakat, melyek a koronát nagyon sűrűvé teszik, egymást keresztezik, vagy lefelé állanak; a letkezési helynél kell levágnunk a gyökter környékén képződő fattyuhajtásokat is.

A most elmondottak főleg csak alma- és körtefákra vonatkoznak és tavasszal, kihajtás előtt végzendők, mert míg a meggy-, szilva- és barackfáknál csak a vezérágakat szabad pár évig gyengén visszavágni, addig a cseresznye-, dió- és gesztenyefák a kiültetés után többé nem metszendők, hanem csak igen sűrű hajtásaik vagy száraz ágaik távolítandók el, továbbá a csontgyümölcsök (szilva cseresznye stb.) és ezek közül is az olyanok, melyek mézgásodási és fodorosodási betegségekre hajlandók, ezen bajok ellen való óvás czéljából inkább nyáriban, mint tavasszal metszendők.

A röviden leírtak teljesítése után végeztünk fiatal fánk metszésével; most, logikai sorrendben haladva, szóljunk a már termő és öreg fák nyeséséről s ez utóbbiak megiffutásáról.

(Folytatása köv.)

Pethő György.

Szerkesztői izenetek.

Jupiter. Gy.-Csoma a falva. Sziveskedjék valódi nevét a szerkesztővel közölni, mert álnév alatt beküldött közleményre nem reflektálunk. A beküldött „Bencez Lajos“ nevet nem tartjuk valódinak.

A. Ferencz H.-Lővete. A közleményért díj nem jár. Az ígérteteket elfogadjuk.

A szebeni kis lutri.

H u z á s á p r i l 4 - é n .

34. 26. 40. 89. 48.

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és értéktőzsde.

Ápril 4-én.

Magyar aranyjárdék	120.30
Magyar vasuti kölcsön	136.50
M. keleti vasuti államkötv. I. kibocs.	91.50
M. keleti vasuti államkötv. II. kibocs.	110.75
M. keleti vasuti államkötv., évi 1876	96.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	99.25
M. földtehermentesít. kötv. záradékkal	97.50
Temes-bánati földteherm. kötvény	98.25
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal	97.75
Erdélyi földtehermentesít. kötvény	98.25
Magyar szőlődezmá-váltási kötvény	99.—
Magyar nyereség-sorsjegy kölcson	97.75
Tiszasszabályozási és szegedi sorsjegy	116.50
Osztrák járadék papirban	110.25
Osztrák járadék aranyban	78.50
1860. államsorsjegyek	78.75
Osztrák-magyar bankrészevény	131.25
Magyar hitelbank-részevény	833.—
Osztrák hitelintézet-részevény	315.50
Cs. és kir. arany	5.62
20 frankos arany	9.47
Német birodalmi marka	58.50
London (2 havi váltókért)	119.55
Magyar papírjárdék	88.05

Felelős szerkesztők:

T. Nagy Imre. Dr. Kádbéő Ferencz,
Ifj. Dobay János.

Kiadó tulajdonos:
Szabó Albert.

Hirdetmény.

A Győrbiro Lajos-féle ház (K.-Vásárhelyt a szolgabírói hivattal szemben) udvarral, istállóval és kerttel együtt egy vagy több évre haszonbérbe adandó.

Értekezhetni lapunk kiadóhivatalánál.

44 szám.

Árverési hirdetmény.

Alattirt a kézdívásárhelyi kir. Járásbírósnak idei 171. sz. a. végzése folytán közhirrre teszi, hogy kézdívásárhelyi ifj. Kovács János és kézdí-szentléleki Orbai Berta részére kézdí-szentléleki Kőncei Miklósnál 27., 28., 29. sz. a. végrehajtási végzés folytán 153 frt, 600 frt és 500 frt követelés és járulékaik kielégítése végett idei január 20-án Kézdí-Szentléleken lefoglalt

és 1504 frt oszt. ért. becsült 4 drb két éves és 3 drb 1 éves mén-csikók, egy 1 éves kancza-csikó, 20 drb fejér sertés kisebb, nagyobb, 68 drb juh és egy ünőborjas fejős bival nyilvános árverésen el fognak adatni, mely árverésnek határnappjául 1883. évi ápril 21-én d. e. 10 órára Kézdí-Szentlélek község házához tüzetik ki, hová venni szándékozók azon megjegyzéssel hivatnak meg, hogy jelzett ingók ezen árverésen becsáron alól is el fognak adatni.

Kézdí-Vásárhelyt, 1883. ápril 6.

Nagy Dániel.

kir. bírósági végrehajtó.

Eladó

1 drb egy éves szép kan

Csik-Szeredában

Vallensteinnál.

1—2

Figyelmeztetés.

Az általánosan ismert, jó hírnévnek örvendő s több oldalulag kitüntetett sósorszesz-készítményem — kelendőségénél fogva — sok utánzásnak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon czímjegyeimet módosítom s arra két nyomtatban saját házam külső alakját veszem föl, bejegyeztetvén azt egyszersmind védjegyként a budapesti iparkamránál.

A SÓSORSZESZ

gyors enyhítést eszközöl:

csuzos szaggyatás, fagyás, fog- és fejfájdalmak, szemgyengeség, bémulások stb. stb. ellen. Fogtiszító szerül is igen ajánlható, a mennyiben a fognak fényt elősegíti, a foghust erősíti és a szájtisztia, szagtalan ízt nyer a szesz elpárolgása után, valamint ajánlatos e szer fejmosásra is a hajidegek erősítésére, a fejkorpa-képződés megakadályozására és annak eltávolítására.

Ára egy nagy üveggel 80 kr., egy kisebb üveggel 40 kr.

Használati utasítás magyar vagy német nyelven, bizományosaim névsorával ellátva, minden üveghöz ingyen mellékeltek.

Brázay Kálmán,

Budapesten, IV. kerület, muzeum-körut 23. sz.

Kapható K.-Vásárhelyt: Benkő Gyula ifj. Jakab István, Csiszár M., Kovács K. és Török Bálintnál.

Sepsi-Szentgyörgyön: Benkő testvérek, Haurik és Salamon, Csutak Péter és fia, Zsigmond K., Ötvös Pál, Zsigmond K., Kozma Károly, Ádám Henrik, Sára és Nagynál. Előpatak: Goldstein Józsefnél.

Piaczi árak

		Kézdí-Vásárhely ápril 5.		Csik-Szereda ápril 4.		Sz. Udvarhely márczius 29.		Gy.-Sz.-Miklós márczius 24.	
		frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.
Buza	) tiszta	7	—	7	50	7	10	7	—
	) elegy	5	80	—	—	—	—	6	—
Rozs	) tiszta	5	—	5	—	5	60	6	—
	) elegy	4	50	5	—	4	—	5	—
Arpa	) tiszta	—	—	3	—	4	50	5	50
	) elegy	—	—	—	—	—	—	5	—
Zab		2	50	3	—	3	50	3	—
Törökbuza		5	—	5	25	6	40	6	25
Kása	) köles	10	—	10	—	—	—	8	50
	) árpa	—	—	—	—	—	—	—	—
Borsó		6	—	5	—	—	—	6	—
Lencse		8	—	—	—	—	—	—	—
Fuszulyka		5	—	6	50	5	—	6	25
Lenmeg		—	—	—	—	—	—	9	—
Kendermag		—	—	—	—	—	—	—	—
Bükköny		—	—	—	—	5	—	—	—
Pityóka		1	60	1	50	3	50	2	50
Marhahus		—	36	—	32	—	40	—	36
Disznóhus		—	40	—	40	—	48	—	48
Juh-hus		—	—	—	—	—	—	—	24
Szalona		—	80	—	80	—	72	—	70
Fagygyu		—	32	—	—	—	36	—	40
Malacz		1	50	1	50	—	—	1	50
Lud		1	—	1	—	—	—	1	20
Réce		—	45	—	—	—	80	—	90
Bárány	) fejér	2	80	3	—	2	50	3	50
	) fekete	3	50	3	50	3	—	5	—
osirke		—	65	—	—	—	—	—	80
		—	15	—	15	—	13	—	25